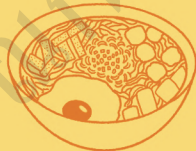
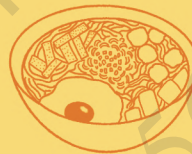
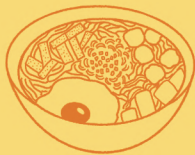
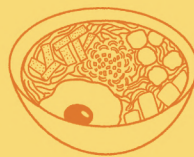
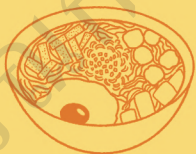
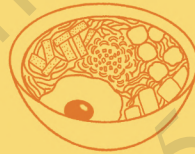
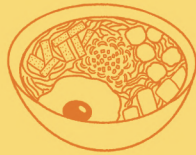

มาชวน น้ำกัน

เรื่องและภาพ พี่โบว์

ต้นฉบับวรรณกรรมสำหรับเด็กนิพนธ์
ปีการศึกษา 2568

มาเล่น น้ำกัน

เรื่องและภาพ พี่โบว์

วันนี้เป็นวันปิดเทอมวันแรก ปกป้องจึงไปเยี่ยมคุณปู่คุณย่าที่จังหวัดอุบลราชธานี
“ปู่ย่าสบายดีป่ะครับ” ปกป้องทักทายผู้ใหญ่
“ปู่สบายดี ปได้พักผ่อนแล้ว คิดฮอดหลานหลาย”
“ย่ากะสบายดีจ้ะ ฟ้าวมานั่งพักก่อนลูกหล่า”

ถึงเวลาอาหารเที่ยงแล้ว

ทุกคนกินกวยจั๊บน้ำร้อนและขนมเบื้องอย่างเอร็ดอร่อย

“คาแต่เป็งโทรคัพท์ ระวังเส้นกวยจั๊บน้ำร้อนอย่าแสบคอ” คุณปู่เตือนปกป้อง

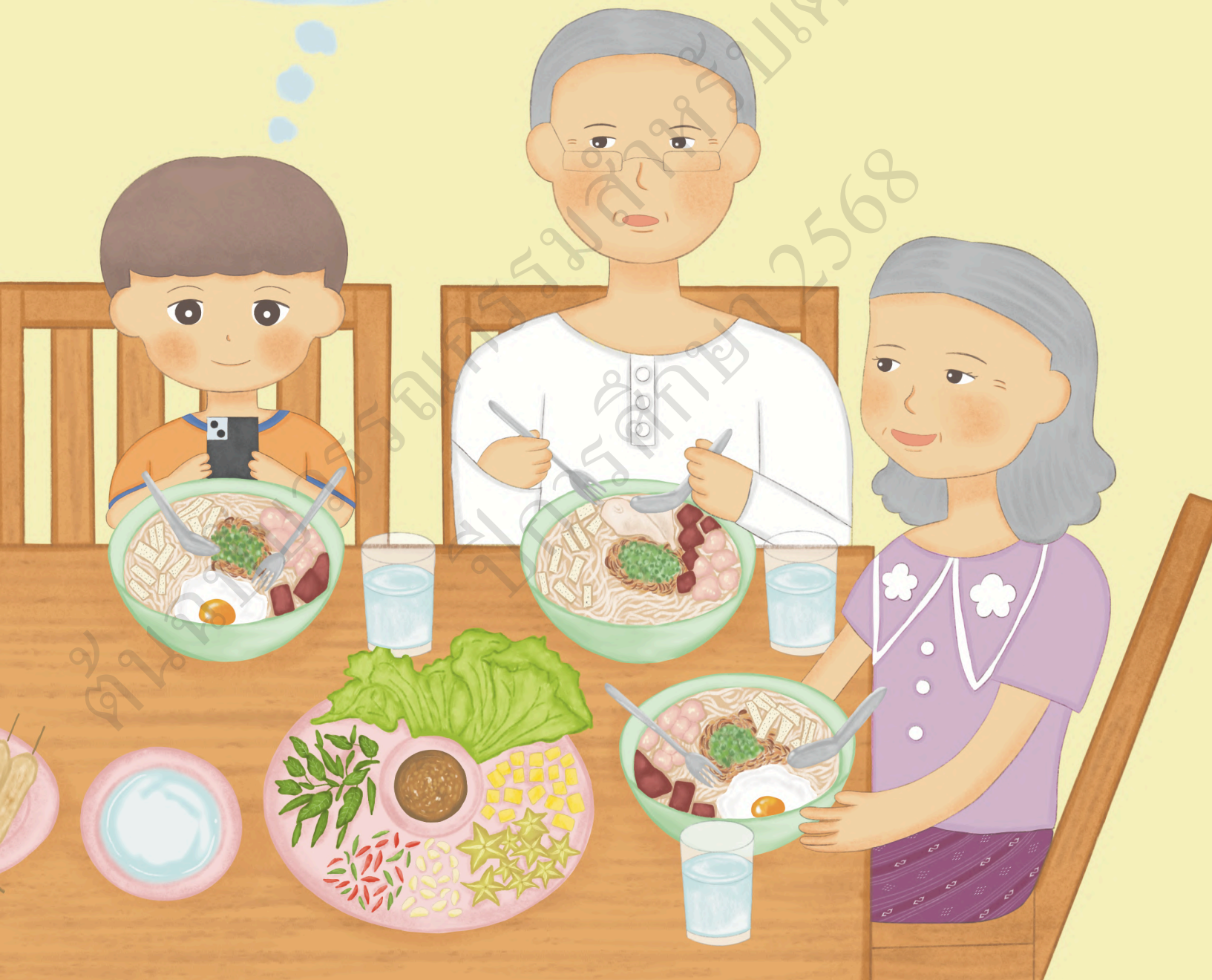
“ขออีกจกบีดหนึ่งครึบปู้ การ์ตูนม่วนอีหลี ผมอยากโตสูงคือจั่งฮีโร่เลยครึบ”

“คั่นลั่นเจ้าต้องต๋มมหลาย ๆ และกินข้าวให้เบ็ดจันจ๊ะ” คุณย่าบอกปกป้อง

“อยากสู่วิธีที่ไวกว่านี้ป่ะ” คุณปู่ถามปกป้อง
“วิธีอីหยังครับปู่”
“ถ้าเจ้าอยากสู่อีกินข้าวให้เบ็ด ปิดโทรทัศน์
แล้วหย่างตามปู่มาเด้อ”

คุณปู่พาปกป้องมาที่สวนหลังบ้าน แล้วหยิบไม้ไผ่ออกมาให้ดู
“อันนี้เอ็งว่า ‘**ขาโถกเถก**’ เป็นของเล่นจากไม้ไผ่ที่ปู่ช่อยกันเฮ็ดนำกันกับพ่อเจ้า
ตอนเด็ก ๆ”

“ชาโถกเถกเห็ดจังได้ครับ”

ปกป้องถามคุณปู่

“วิธีเห็ดมีแค่สามขั้นตอน

ตั้งใจฟังให้ดีได้อ”

???

“ขั้นแรก เหาลิตัดไม้ไผ่
หนึ่งคู่ยาวไว้เห็ดขา
และหนึ่งคู่สั้นไว้เห็ดที่วางขา”

“ขั้นที่สอง เจาะรูไม้ไผ่
ส่วนขาให้พอดีกับ
ที่วางขา”

“ขั้นสุดท้าย ประกอบไม้ไผ่
สองอันแล้วใช้ค้อนตอกแน่น ๆ”

เมื่อเข้าใจวิธีทำแล้ว คุณปู่ก็ให้ปกป้องลองเล่นบ้าง

ปกป้องยกขา

แล้วก็ยกขา

แล้วก็ยกขาอีกหลายครั้ง
เพราะปกป้องทรงตัวไม่เก่งลืมนิด

“โธ่โธ่! ผมหย่างได้แล้วครับปู่”

“คักขนาด ขาโถกเถกต้องใช้ความอดทน
ในการฝึกจั่งซีแหละ เล่นกับหมู่หลายคน
ก็ม่วน ถ้าเจ้าเล่นทุกวันกล้ามเนื้อและ
กระดูกขาสีแข็งแรง เฮ็ดให้โตสูงขึ้นอีหลีได้อ”

ปกป้องฝึกเดินขาโกกเถกไปหาพารักและพาขวัญ คู่แฝดที่อยู่บ้านตรงข้ามกัน
“มาเล่นล่่วงกันบ่” ปกป้องเอ่ยชวน
“เอาติละ” พารักและพาขวัญตอบ

พารักและพาขวัญวิ่งขาโถกเถกนำไปอย่างรวดเร็วเพราะเคยเล่นบ่อยแล้ว
แต่ปกป้องเพิ่งเคยเล่นครั้งแรกจึงพยายามวิ่งตามไปอย่างสนุกสนาน
“ถ้าช้อยไหน” ปกป้องพูด

หลังแข่งวิ่งโถกเถกจนเหนื่อยแล้ว ปกป้อง พารักและพาขวัญก็นั่งพัก
แล้วคุยกันว่าจะเล่นอะไรต่อไป

“เล่นเกมในโทรศัพท์กันดีปะ” ปกป้องเสนอ

“เอาดีละ พวกข่อยบ่เคยเล่นเลย” พารักและพาขวัญตอบ

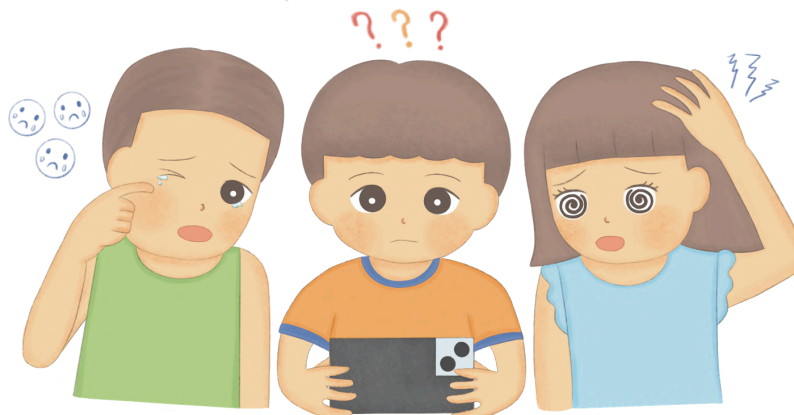

ทั้งสามนั่งเล่นเกมในโทรศัพท์ไปสักพักก็หยุดเล่น

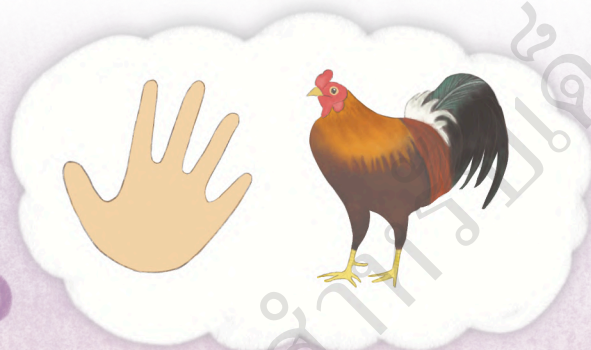
“บ่อยากเล่นแล้ว แสบตาหลาย” พารักพูดคนแรก

“ข่อยก็เริ่มวินหัวแล้ว ไปเล่นแนวอื่นที่ม่วนกว่าดีปะ” พาขวัญพูด

“ยังมีอีกม่วนกว่าหาโถกเถกอีกปะ” ปกป้องถามเพราะไม่รู้จักการเล่นอื่น

“ฮู้แล้ว! มาเล่นตีไก่ด้วยกันสิ พ่อเคยสอนเล่น” พารักดีใจที่คิดออก
“ตีไก่คืออะไรยัง ไก่มันลิเจิบป” ปกป้องสงสัย
“บ่เจิบดอก ฟ้าวไปลานดินท้ายหมู่บ้านกัน” พาวัวญตอบ

เมื่ออยู่กลางลานดินของหมู่บ้านแล้ว พาชวีญก็สอนเล่น**ตีไก่คน**

“เฮาต้องขีดวงกลมกำหนดพื้นที่เล่น นั่งยอง ๆ สอดมือจับกันไว้ใต้ขาพับ

แล้วเอาข้างลำตัวชนหมู่ให้ออกนอกวงกลมจนเหลือเฮาคนเดียว”

“พ่อเล่าว่าตีไก่คนช่วยฝึกไหวพริบในการเลือกชนเป้าหมาย เล่นหลายคนยิ่งม่วน”

พารักพูดเสริม

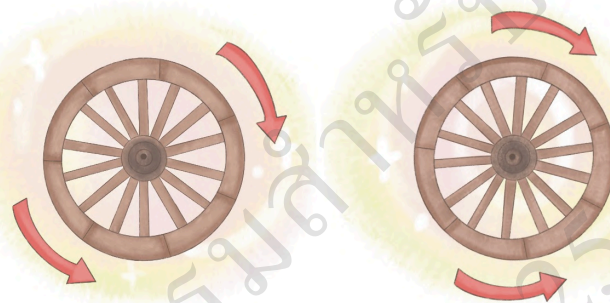
ปกป้อง พารัก และพาขวัญ ผลัดกันล้ม ผลัดกันลุก หัวเราะเสียงดัง
ทำให้เพื่อน ๆ และผู้ใหญ่ในหมู่บ้านมาดูการแข่งขันอย่างสนใจ

ยายนั้ม คุณยายใจดีของหมู่บ้านเห็นเด็ก ๆ มารวมตัวกันเยอะจึงสอนเล่น **โด่งตีนเกวียน**

ยายนั้มพาเด็ก ๆ จับมือกันเป็นวงกลม แล้วบอกกติกาว่า

“พวกเจ้าแบ่งฝ่ายยืนสี่คน จับมือและยกฝ่ายหนึ่งให้กันลอยจากพื้น แบ่งฝ่ายหนึ่งสี่คน เอาขาชนกัน ยกกันขึ้น และจับมือฝ่ายยืนแน่น ๆ ทั้งสองฝ่ายลิเคื่อนที่หมุนคือจ้ง ล้อเกวียน ระวังบ่ให้มือกับขาหลุดออกจากกันเด้อ”

แต่เด็ก ๆ เล่นหมุนได้ไม่ก็รอบ วงก็แตกกระเจิง

“โอ๊ย! เจ้าสิปล่อยมือทำไม” มะลิโมโหที่ถูกปล่อยมือกะทันหัน

“ก็ข่อยเมื่อยแล้ว” ปกป้องตอบ

“ทำไมเจ้าบ่หมุนตัวล่ะ” เพื่อนคนอื่นเริ่มโทษกันและกัน

“อย่าทะเลาะกันล่ะ” ยายนึมร้องห้าม

“ทำไมหนูเขาต้องทำแบบนี้ครับ” ปกป้องถามยายนึ่ง

“การจับมือกันให้มั่น เอาขาชนกัน และหมุนตัวพร้อมกัน เอ็ดให้พวกเจ้าผู้จักสามัคคี
ให้อภัยกัน ช่วยกันเอาชนะอุปสรรคยาก ๆ เข้าใจปะ”

คำพูดของยายนึ่งทำให้เด็ก ๆ เข้าใจกัน

ขอใบ
หลาย

ดีกันนะ

บ่เป็นหยั่งดอก

ขอโทษที่เว้า
บ่ดีไล่เด้อ

เข้าใจครับ
ยายน้่ม

ผมลืใจเย็น
ขึ้นครับ

ขอโทษเด้อ
มะลิ

บ่เป็นหยั่งจ้า

“มาเบ๊งกันลู่ หม่องนี้มีหนอน!” ปกป้องชี้หนอนบนใบไม้ให้เพื่อน ๆ ดู
“เป็นตาย่านเต็บ” แต่เพื่อนบางคนก็ถอยหนี
“อย่าไปจับเด้อ หนอนบางชนิดมีประโยชน์ แต่บางชนิดก็มีพิษ เฮ็ดให้
บางคนย่านหนอนไปด้วย” ลุงไกรผู้เชี่ยวชาญด้านแมลงบอกเด็ก ๆ

“มีไผ่ฮู้จักการเล่นหนอนซ้อนบ่”
ลุงไกรถามเด็ก ๆ

“บ่ฮู้จักเลยครับ” ปกป้องตอบ

“หนูฮู้จักแต่บ่ได้เล่นดนแล้วค๊ะ” พาวัญญ์ตอบ

“คั่นลั่นลุงสิพาเล่นหนอนซ้อนเด้อ การเล่นนี้สอนให้กล้า
ตัดสินใจและเป็นคนว่องไว สมัยเด็กลุงเล่นหลายเทื่อเต็บ”

ลุงไกรให้เด็ก ๆ เลี่ยงทายว่าใครจะเป็นหนอนหนึ่งคน ใครจะเป็นคนซ่อนหนึ่งคน
“ไผ่เป็นหนอนให้ยืนอยู่กลางวง วึ่งไล่จับคนซ่อนที่อยู่หลังแถว
ถ้าคนซ่อนบ่อยากถูกหนอนจับ ให้เล่นไปอยู่หน้าเพื่อนแถวไหนก็ได้
บัดนี้คนสุดท้ายของแถวสีกกลายเป็นคนซ่อนแทน” ลุงไกรบอกวิธีเล่น**หนอนซ่อน**

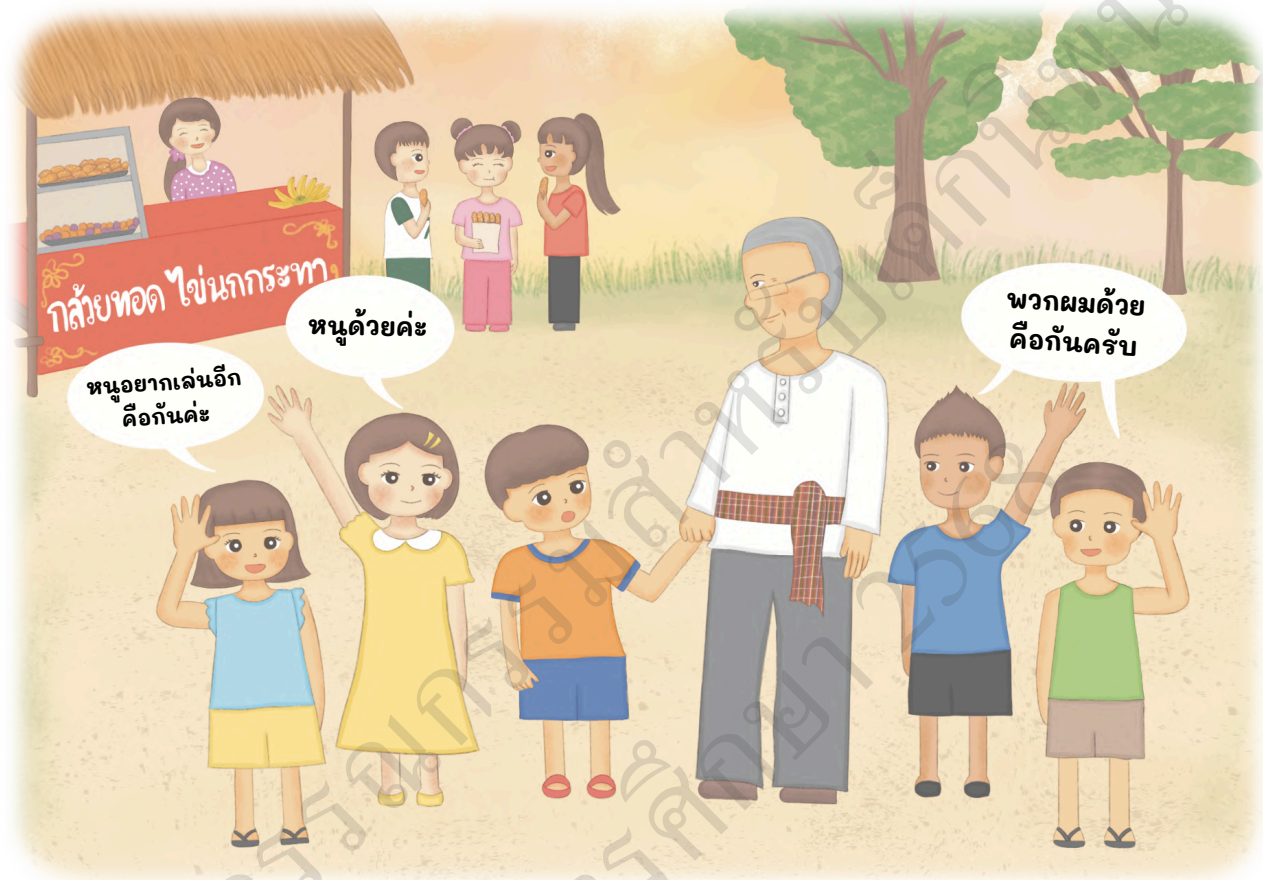

“มาเล่นโลดสุม!”

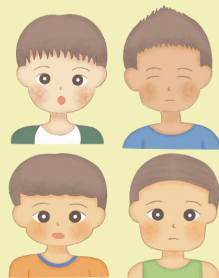
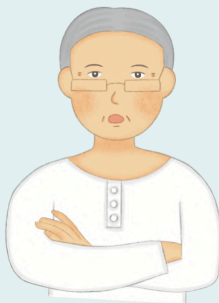
เด็ก ๆ เริ่มวิ่งไล่กัน

อย่างสนุกสนาน

“เล่นไปหลายแนวแล้ว อยากเมื่อเย็นไปกินข้าวกันบ่” คุณปู่มาหาปกป้องที่ลานดิน
“ผมยังบ่หิว ขอเล่นอีกจักหน้อยได้บ่ครับปู่” ปกป้องขอร้อง

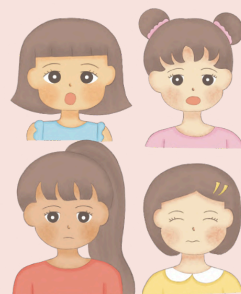

“คืนนี้มาเล่นแมวกับป้าอย่าง
เป็นอย่างสุดท้ายเด้อ
เคยเล่นกันบ่”

“บ่เคยได้ยินเลยครับ”

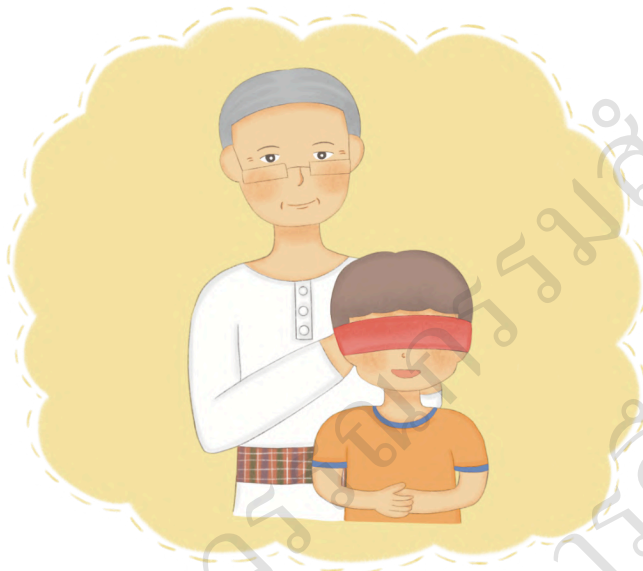
“ปู่จู้จักเลยคะ”

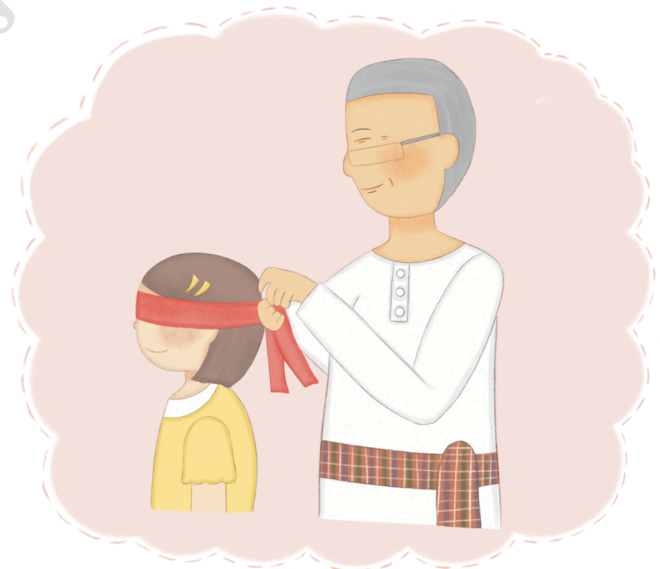
“ลองเล่นกันเบิ่ง เล่นเสร็จพวกเจ้าต้อง
กินข้าวกินปลาหลาย ๆ ถึงสิมีแฮง”
คุณปู่ให้เด็ก ๆ เลี้ยงทายหาคน
เป็นแมวหนึ่งคน เป็นปลาอย่างหนึ่งคน
เพื่อผูกผ้าปิดตา

ปกป้องได้เป็นแมว
หรือฝ้ายไล่

น้ำใจได้เป็นปลาอย่าง
หรือฝ้ายหนี

คุณปู่บอกให้เพื่อนที่เหลือนั่งเป็นวงกลม คอยลุ้นว่าปลาย่างจะถูกแมวจับกินหรือเปล่า
“ไผอยากชนะให้ตั้งใจฟังเสียงเพื่อนด้วย” คุณปู่แนะนำ

หายไปทางขวา
ต่างหาก!

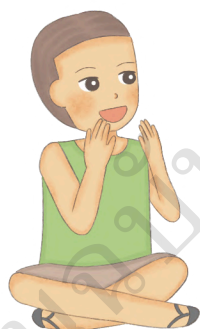
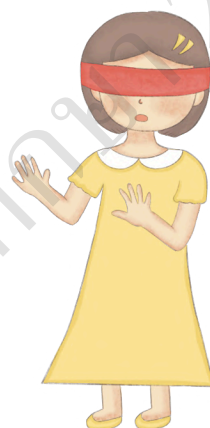
น้ำใจอย่างถอยหลัง
สองก้าวเด้อ!

แมว...แมว
ปกป้องร้องทำท่ายปลาย่างก่อน

ปลาย่าง...ปลาย่าง
น้ำใจร้องโต้ตอบแมวบ้าง

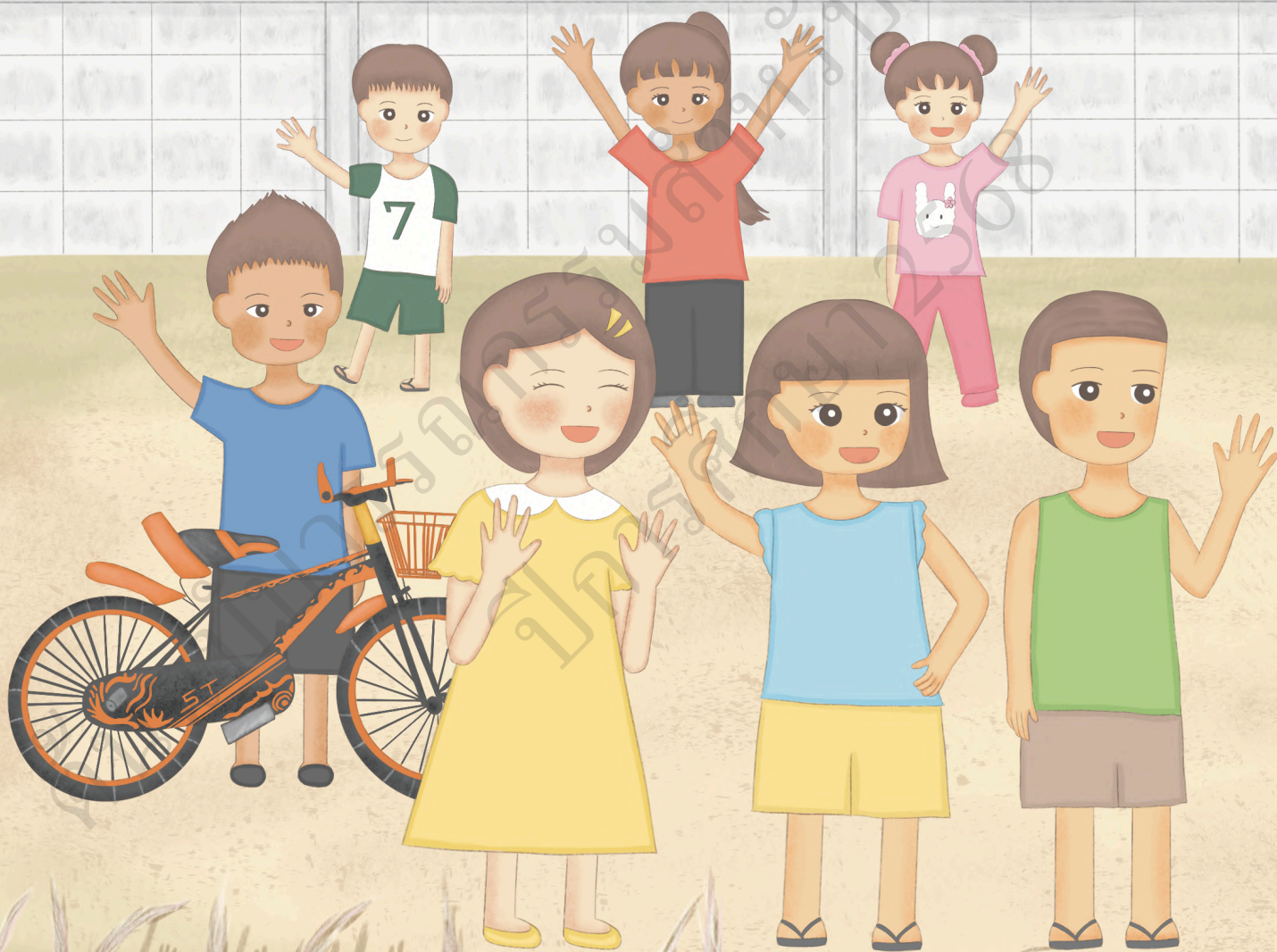
ปกป้องหายไป
ทางซ้ายๆ!

การเล่นแมงกัปลาอย่างดำเนินไปอย่างครึกครื้น
สุดท้ายปกป้องก็เป็นฝ่ายชนะเพราะจับน้ำใจได้ทันเวลาที่กำหนด
ปกป้องร้องดีใจ เพื่อนทุกคนก็ร้องเฮด้วยความสนุกสนาน

หลังเล่นแมวกับปลาอย่างเสร็จแล้ว ทุกคนก็แยกย้ายกันกลับบ้าน
“ฟ้าวกลับบ้านเฮากัน ข้าวแดงมีอันแซ่บหลาย” คุณปู่บอกปกป้อง
“จ๋องพ้อกันเด้อ” ปกป้องบอกลาเพื่อน ๆ
“จ๋องพ้อกันจ้า” เพื่อน ๆ ตอบ

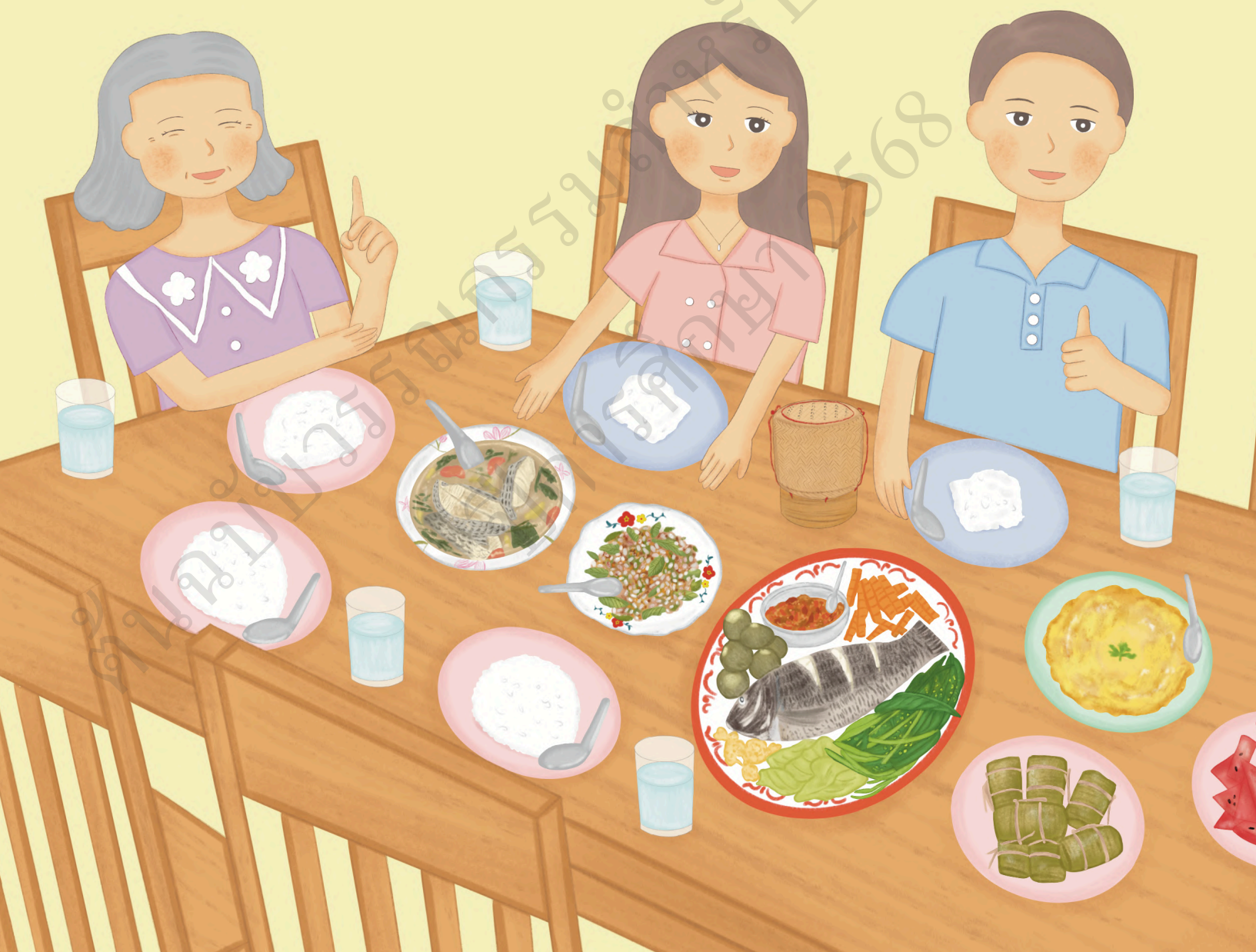

ปกป้องท้องร้องด้วยความหิวเพราะเห็นอาหารอีสานมากมายบนโต๊ะ

“ชิมไข่เจียวก่อนเด้อ พ่อทอดสุดฝีมือเลย” คุณพ่อบอกปกป้อง

“ปลานิลหนึ่งจิ้มแจ่วกับผักลาวาของย่าแซ่บกว่าเด้อ” คุณย่าอวดอย่างไมยอมแพ้

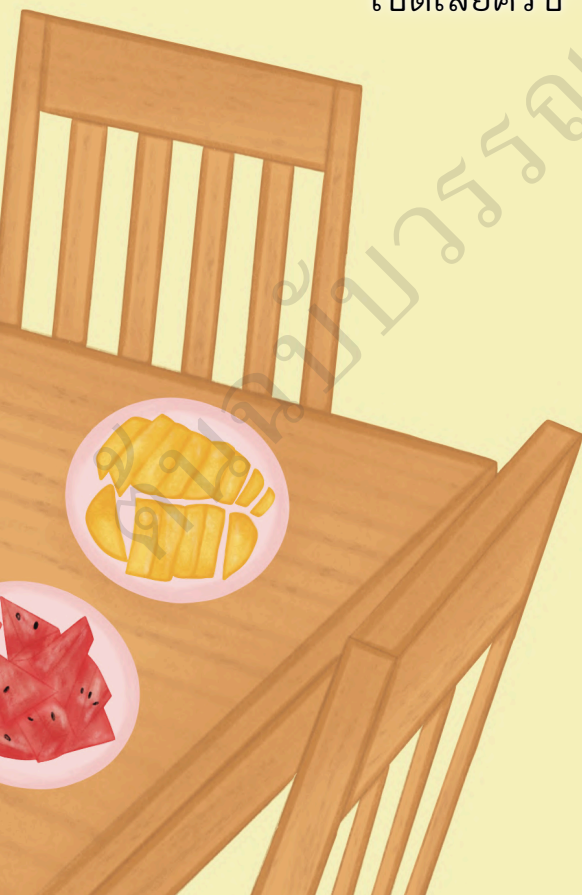
“อย่าลืมต้มปลานิลกับก้อยไข่มดแดงของแม่นะจ๊ะ แซ่บคือกัน” คุณแม่ภูมิใจนำเสนอ

“มีข้าวต้มมัดไส้กล้วย บักม่วง
และบักแตงโมด้วย” คุณปู่ตาลูกวาว

“อาหารหลายปานนี้ ผมลิกินให้
เปิดเลยครับ” ปกป้องยิ้มร่า

“ทำไมไม่เบี่ยงโทรทัศน์แล้วล่ะ” คุณปู่หยอกปกป้อง

“ผมไม่ค่อยอยากเล่นแล้วครับปู่ มื้อนี้ไปเล่นข้างนอกม่วนกว่า”

“ดีแล้ว ปู่สอนเพราะปู่ฮักเจ้า อยากให้ฮู้จักเล่นแบบอีสานแทนเล่นแต่โทรทัศน์ได้อ”

“ขอบคุณครับปู่ ปกป้องฮักปู่หลาย ๆ เด้อครับ”

“แล้วพวกข่อยล่ะ” คุณพ่อ คุณแม่ และคุณย่าถามปกป้องพร้อมกัน

“อีกหลาย ๆ คี้อกันครับ” ปกป้องตอบ

การเล่นอีสานยิ่งรู้ยิ่งม่วน

ขาโถกโถก

ขาโถกโถก หมายถึงการเล่นโดยใช้ไม้ต่อขาให้ยาว เป็นการเล่นเพื่อแก้ปัญหาคือคนสมัยก่อนที่ต้องเดินหลบมูลสัตว์และสัตว์มีพิษตามพื้นดิน เป็นกีฬาพื้นเมืองที่นิยมเล่นกันมากในจังหวัดสกลนคร ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ และนครราชสีมา ต่อมากลายเป็นกีฬาสำหรับเล่นแข่งขันกันในงานวัดหรืองานรื่นเริง ในท้องถิ่นอื่นก็มีการเล่นเดินต่อขาเช่นกัน เรียกว่าเดินขาหยั่งหรือไม้โก้งแก้ง

ตีไก่คน เป็นกีฬาพื้นเมืองที่เกิดจากการเลียนแบบอาการที่ไก่ตีกันหรือการชนไก่ของชาวบ้าน นิยมเล่นในทุกภาคของประเทศ ต่อมาได้ลดความนิยมลงจนเหลือเล่นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และนครราชสีมา เป็นต้น นิยมเล่นกันในยามว่างและเล่นแข่งขันกันในเทศกาลวันตรุษสงกรานต์

ตีไก่คน

โด่งตีนเกวียน

โด่งตีนเกวียน เป็นการเล่นเลียนแบบล้อเกวียนที่หมุน เพราะสมัยก่อนผู้คนในชนบทใช้เกวียนขนย้ายสิ่งของ เป็นการเล่นพื้นเมืองของจังหวัดร้อยเอ็ดและจังหวัดทางภาคตะวันออกเฉียงเหนืออื่น ๆ เช่น จังหวัดมหาสารคาม อุบลราชธานี และนครราชสีมา เล่นได้ทุกโอกาสและนิยมเล่นในงานเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานบุญข้าวสาก งานตรุษสงกรานต์ เป็นต้น บางท้องถิ่นเรียกว่า รำวงตีนเกวียน โลงโด่งกงเกวียน หรือเลียนโตก

หนอนซ็อน เป็นการเล่นที่อาศัยความคล่องแคล่วว่องไว โดยสมมุติคนหนึ่งว่าเป็นหนอนที่นำกล้วยแล้ววิ่งไล่ตะคนซ็อน เป็นกีฬาพื้นเมืองของจังหวัดอุดรธานี สมัยก่อนนิยมเล่นในเทศกาลสงกรานต์ และงานรื่นเริง

หนอนซ็อน

แมวกับปลาย่าง

แมวกับปลาย่าง เกิดจากการสังเกตแมวที่ชอบขโมยคาบปลาย่างที่ชาวบ้านตากแดดเพื่อถนอมอาหารให้เก็บไว้กินได้นานขึ้น เป็นกีฬาพื้นเมืองของจังหวัดบุรีรัมย์ นิยมเล่นกันในยามว่าง งานทำบุญกลางบ้าน และงานรื่นเริงประจำปีเพื่อความสนุกสนาน

การเล่นและกีฬา

แตกต่างกัน

การเล่นพื้นบ้าน หมายถึง การเคลื่อนไหวทางกายที่ทำด้วยความสมัครใจ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน ไม่หวังผลแพ้ชนะ มีวิธีการเล่นตามลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น

กีฬาพื้นบ้าน หมายถึง การแข่งขันความสามารถทางการเคลื่อนไหว ตามกฎกติกาเฉพาะของท้องถิ่น โดยหวังผลแพ้ชนะ

ภาษาอีสานน่ารู้

คำศัพท์	ความหมาย
ช่อย	ฉัน
ข้าวแลง	ข้าวเย็น
คักขนาด	ดีมากหรือสุดยอด
คั่นลั่น	ถ้าอย่างนั้น
คิดฮอด	คิดถึง
คือกัน	เหมือนกัน
คือจั้ง	เหมือน
จักปิดหนึ่ง	สักครู่หนึ่ง
จักหน้อย	เล็กน้อยหรืออีกสักพัก
จั้งซี	อย่างนี้
จั้งพ้อกันเด้อ	ไว้เจอกันใหม่นะ
ช่อยกันเฮ็ด	ช่วยกันทำ
แซ่บ	อร่อย

ภาษาอีสานน่ารู้

คำศัพท์	ความหมาย
दन	นาน
ดอก	หรือ
เต็บ	มาก
โต	ตัว
ถ่า	รอ
นำ	ด้วยหรือกับ
นำแห่น	ขอทำด้วย
บ่	ไม่หรือไหม
บ่เป็นหยั่ง	ไม่เป็นไร
บักแตงโม	แตงโม
บักม่วง	มะม่วง
บัดทีนี้	คราวนี้
เป็ง	ดู

ภาษาอีสานน่ารู้

คำศัพท์	ความหมาย
เบ็ด	หมด
ไผ	ใคร
พ้อ	เจอ
ฟ้าว	รีบ
ม่วน	สนุก
มีแฮง	มีแรง
มืออื่น	พรุ่งนี้
เมื่อย	เหนื่อย
เมื่อเฮือน	กลับบ้าน
ย่าน	กลัว
แล่นสว่าง	วิ่งแข่ง
วินหัว	อาการเวียนหัว
เว้า	พูด

ภาษาอีสานน่ารู้

คำศัพท์	ความหมาย
ลิ	จะ
หม่องนี้	ตรงนี้
หมู่	เพื่อน
หมู่เฮา	พวกเรา
หย่าง	เดิน
หลายเทื่อ	หลายครั้ง
อีหยั่ง	อะไร
อีหลี	จริง ๆ
เอาติละ	เอาสิ
เอิ่น	เรียก
ฮัก	รัก
ฮู้	รู้
เฮา	เรา

เกี่ยวกับผู้แต่ง/ผู้วาดภาพประกอบ

ปิยเพชร ทาทอง (โบว์)

เกิดเมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

จบชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช

กำลังจะสำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔

ช่องทางติดต่อ

อีเมล : piyaphet46@gmail.com

น่าเสียดายที่เด็กยุคปัจจุบันเริ่มห่างหายจากการเล่นสนุกจากสิ่งง่าย ๆ ใกล้ตัว เช่น ไข่ไม้ ก้อนหิน

การละเล่นแปะแข็ง และมอญซ่อนผ้า เป็นต้น เพราะติดหน้าจอโทรศัพท์หรือแท็บเล็ต

ดิฉันจึงตัดสินใจนำเสนอการละเล่นอีสานและวิถีชีวิตในท้องถิ่นอีสานให้เด็ก ๆ ลดเวลาน้ำจาววันละนิด

ได้พัฒนาทักษะด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมจากการเล่น รวมถึงเกิดความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย

มาม่วนน้ำกัน

เรื่องและภาพ : พี่โบว์

หนังสือภาพสำหรับเด็กอายุ ๔ ปีขึ้นไป

ต้นฉบับวรรณกรรมสำหรับเด็กนิพนธ์ ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๘

ผลงานสร้างสรรค์ในรายวิชา วาด ๕๖๑ วรรณกรรมสำหรับเด็กนิพนธ์

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็ก

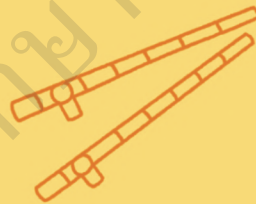
กลุ่มสาขาวิชาพัฒนาศักยภาพมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

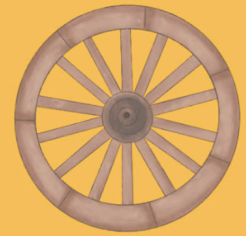
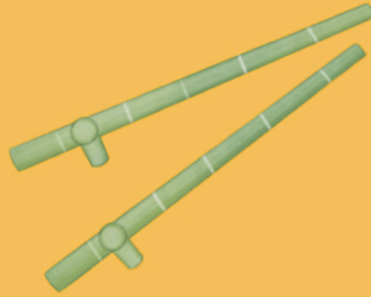
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ. รพินทร (ณ ถกลาง) คงสมบูรณ์

ขอขอบคุณ : อ. อัจฉรา ประดิษฐ์ ผศ. อนุสรณ์ ดีไหว่

อ. ดร. ธันยา พิทยาพิทักษ์ อ. ดร. พิชญา นิลรุ่งรัตน

การไปเล่นบ้านปู่บ้านย่าเฝ้าให้ปกป้องฮู้ว่า
ยังมีการละเล่นของเด็กน้อยอีสานหลายแนว
ที่ม่วนกว่าเล่นโทรศัพท์อีกเด้อ

